

Steeds meer leerkrachten ziek

In 2015 waren er opnieuw meer leerkrachten ziek. Het aantal opgenomen ziekteperioden steeg met meer dan 5%. Zelfs als we rekening houden met een groei van het aantal leerkrachten met 0,55%, blijft dit een heel significante stijging. Vooral bij vrouwen in het basisonderwijs zien we het ziekteverzuim groeien. Leerkrachten zijn gemiddeld 16 dagen ziek per schooljaar. Het aantal leraren dat ziek is voor een langere periode neemt toe.

Al deze cijfers vinden we in het jaarlijks rapport 'Ziekteverzuim' ¹ van de Vlaamse Overheid. Algemeen is de stijging van het ziekteverzuim bij leerkrachten een constante sinds 2012. Dit jaar zien we vooral bij de directeurs een gevoelige stijging van langdurige afwezigheden.

Ook goed nieuws?

Maar laten we met het goede nieuws beginnen. Iets minder dan de helft van de onderwijspersoneelsleden is geen enkele dag ziek geweest in 2015. Dat is trouwens al zo sinds 2013. Er zijn wel verschillen in de leeftijdscategorieën. Starters zijn het minst ziek. Meer dan 60% van de jonge leerkrachten (jonger dan 26 jaar) is altijd op post! Bovendien maken steeds meer personeelsleden die langdurig ziek waren gebruik van de systemen die hen de kans geven om na hun ziekte eerst een periode deeltijds het werk te hervatten. Ze blijven daardoor minder lang voltijds thuis en wennen geleidelijk terug aan het werkritme. Een positieve evolutie! Toch past hier al een eerste kanttekening. Want nog steeds zijn er personeelsleden voor wie de bestaande stelsels geen oplossing bieden.

Jonge leerkrachten die nog maar weinig recht hebben op bezoldigd ziekteverlof kunnen hier geen beroep op doen. Bij een zware ziekte vallen ze snel terug op hun ziektefonds en als ze deeltijds willen hervatten kunnen ze dit alleen maar via bestaande verlofsystemen of via een deeltijds contract. Dat maakt financieel een heel verschil. Chronisch zieke leerkrachten die nog geen vast benoeming hebben, glijpen door de mazen van het net. Zij kunnen niet instappen in het stelsel van deeltijds ziekte en deeltijds werk voor de rest van hun loopbaan en blijven waarschijnlijk voor goed thuis. Jammer! Als we zoveel mogelijk mensen willen activeren, zoeken we best ook voor deze juffen en meesters een oplossing.

Psychosociale belasting

Opnieuw eisen psychosociale aandoeningen veruit het hoogst aantal ziekteperioden op, meer dan 35%. Dat is niet nieuw. De SERV wees er in een rapport van 2014² al op dat leerkrachten een grotere kans maken op burn-out en psychosociale aandoeningen dan andere beroepen. De hoge werkdruk en de emotionele belasting van het beroep eisen hun tol. Leerkrachten staan voortdurend bloot aan emotionele prikkels. Een hele dag lang gaan ze in interactie, eisen andere personen hun aandacht op en wordt er van hen ver-

De hoge werkdruk en de emotionele belasting eisen hun tol.

Onderwijs is een zwaar beroep. Dat wordt hier opnieuw zwart op wit bewezen.

wacht dat ze geduldig, beheerst en wijs met een heel diverse groep van kinderen en jongvolwassenen omgaan. Een grote risicogroep vormen de directeurs. De helft van de ziekte-dagen van deze groep is te wijten aan psychosociale aandoeningen! Een directeur moet vandaag alles kunnen en van alles op de hoogte zijn. Dat is met de toenemende complexiteit van het onderwijs geen haalbare kaart. Er moet dringend werk gemaakt worden van meer omkadering.

Een zwaar beroep

Ook de maatschappelijke druk op het onderwijs is hoog. De inclusie van mensen met een beperking, de integratie van vluchtelingenkinderen, de radicalisering, de stijgende ongelijkheid, het gevaar van het populisme, het inspelen op de snelle digitale evoluties, ... steeds wordt er naar onderwijs gekeken voor een oplossing. Het belang dat de maatschappij aan het onderwijs hecht, heeft voorlopig nog niet geleid tot een fundamenteel herbekijken van de werkomstandigheden van de leerkrachten. We hopen dat een stevig strategisch plan basisonderwijs daar verandering in zal brengen. De cijfers in dit ziekterapport moeten ook hun weg vinden naar de minister van Pensioenen. Onderwijs is een zwaar beroep. Dat wordt hier opnieuw zwart op wit bewezen. ■

Enkele opvallende cijfers uit het jaarlijks rapport Ziekteverzuim van de Vlaamse Overheid:

- ▶ Het aantal opgenomen ziekte-dagen steeg met meer dan 5%, tot het hoogste peil in vijf jaar. Vooral bij vrouwen in het basisonderwijs groeit het ziekteverzuim.
- ▶ Het aantal leerkrachten dat ziek is voor een langere periode neemt toe.
- ▶ Psychosociale aandoeningen eisen veruit het hoogste aantal ziekte-dagen op, meer dan 35%. Bij de psychosociale aandoeningen is er een relatieve oververtegenwoordiging van directieleden.
- ▶ Bijna de helft van de onderwijspersoneelsleden was in 2015 geen enkele dag afwezig wegens ziekte. Meer dan 60% van de jonge leerkrachten (jonger dan 26) is altijd op post.

1. Het jaarlijks rapport Ziekteverzuim van het Vlaamse onderwijspersoneel van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODI). Zie www.agodi.be, publicaties.
2. Rapport 'Knipperlicht voor burn-out. Acute psychische vermoeidheidsproblemen bij werknemers en zelfstandige ondernemers onder de loep'. Brussel, december 2014.